

Geniedijk NS-wandeloct

Inleiding

Het Wandelplatform-LAW heeft in samenwerking met de Nederlandse Spoorwegen een serie wandeltochten van station naar station samengesteld. Deze NS-wandeltochten volgen meestal een gedeelte van een Lange-Afstand-Wandelpad (LAW). De NS-wandeloct Geniedijk maakt gebruik van de Stelling van Amsterdam-Wandelen langs Werelderfgoed (Streekpad 9, Volendam-Muiden, 135 km) en het Willibrorduswandelpad (Alkmaar-Utrecht, 225 km). De wandeloct is 18,5 km lang en begint op station Hoofddorp en eindigt op station Haarlem. Een deel van de grasdijk is verboden voor honden. Wandelaars met hond volgen het (fiets)pad onderaan de dijk.

Routebeschrijving

De beschrijving van de route is in kleinere stukken opgedeeld. Deze stukjes worden met geel-rode en geel-blauwe markeringen aangegeven (geel-blauw wordt t.z.t. vervangen door oranje-blauw). De routebeschrijving wordt afgewisseld met achtergrondinformatie over bezienswaardigheden, natuur en landschap. Deze informatie is blauw gedrukt en wordt met nummers aangegeven. De nummers in de tekst vindt u terug op het kaartje.

Markering van de route

Van Hoofddorp tot Vijfhuizen is de route gemarkeerd met geel-rode tekens van de Stelling van Amsterdam. De rest van de route met geel-blauwe tekens (t.z.t. wordt dit oranje-blauw) van het Willibrorduswandelpad. Markeringen treft u aan op hekken, verkeersborden, paaltjes en bomen. Waar routebeschrijving en markering verschillen, blijft u de markering volgen. Tussentijdse veranderingen in het terrein worden op deze manier ondervangen. De markering is op de volgende wijze aangebracht:

  dit is de route

  verkeerde richting

  verandering van richting

De markering wordt onderhouden door vrijwilligers van het Wandelplatform-LAW en de Nederlandse Wandelsport Bond (NWB).

Horeca onderweg

1. Kiosk/Cést du Pain station Hoofddorp (geen zitgelegenheid), open vanaf 8 uur (zo 12 uur).
2. Restaurant 't Fort half maart-eind nov za/zo 13-17 uur terras open (alleen drankjes)
3. Restaurant Molenplas, alle dagen open vanaf 11 uur. Nov t/m mrt ma gesloten.
4. Restaurant Cruquius, alle dagen open van 10-17 uur, jan/feb ma gesloten.
5. Haarlem voldoende gelegenheden in het centrum

Openbaar vervoer tussen station en wandeloct

U kunt de route op diverse manieren met de bus inkorten.

Inkorten met:

1 km van station Hoofddorp naar halte Wallenbergstraat (1) of Graan voor Visch (2).

2 km van station Hoofddorp naar halte Kaj Munkweg (lijn 178) (3).

6 km van station Hoofddorp naar halte Vijfhuizen (lijn 300) (4). Afbreken:

Na 13 km van halte Europaweg/Engelandlaan naar station Heemstede-Aerdenhout (lijn 3) (5).

Na 15,5 km van halte Schipholweg/Europaweg naar station Haarlem (6).

Treinreis terug

Volgens de dienstregeling van 2011 vertrekken minimaal onderstaande treinen vanaf station Haarlem richting Amsterdam (6x per uur .02, .06, .16, .32, .36, .46), Den Haag (4x per uur om .07, .27, .37., 57) en

Den Helder (2x per uur om .12 en .42 uur). Bel voor nadere inlichtingen 9292 OV Reisinformatie 0900-9292 (€ 0,70 per minuut) of kijk op internet www.ns.nl of www.9292ov.nl

Beschrijving van de wandeloct

 U loopt naar de centrumzijde van NS-station Hoofddorp. Voor het kantoorgebouw Pharos gaat u linksaf, een fiets-/voetpad. Vervolgens met een bocht naar rechts onder de weg door. Na 100 meter buigt het fietspad rechtsaf en gaat door een opening in de grasdijk. Hier gaat u linksaf via een overstapje het hek over en beklimt de grasdijk (verboden voor honden).

① Geniedijk

Nadat de Haarlemmermeer met veel inspanning was drooggelegd, werd tussen 1888 en 1903 de Geniedijk aangelegd om het zuidelijke deel van de polder juist weer onder water te kunnen zetten. Spoor, weg (nu fietspad) en achterland moesten zo beschermd kunnen worden tegen eventuele vijanden. De 11 km lange dijk dwars door de Haarlemmermeer was onderdeel van de Stelling van Amsterdam, een beschermingslinie rondom Amsterdam. Bij de aarden dijk verrezen forten, batterijen (voor de opstelling van geschut), schervrije onderkomens en een vaart met bomvrije sluizen. Enkele jaren na de aanleg was de dijk achterhaald doordat vanuit de lucht oorlog gevoerd kon worden.

 Over de kruin van de grasdijk uw weg vervolgen. Na 500 meter afdalen en een asfaltweg oversteken. Rechtdoor bovenop grasdijk of via fietspad, Dik Trompad tot volgende asfaltweg. Links voor u ziet u korenmolens De Eersteling. De weg oversteken en brug bij Damsluis overgaan. Rechtsaf en na 50 meter eerste straat linksaf.

Passeer de ingang van het Fort bij Hoofddorp en ga het fietspad op, Liniepad. Na 100 meter rechtsaf grasdijk op.

- Grasdijk (Geniedijk) 800 meter volgen, halverwege kruist u een fiets-/voetpad. Voor de verkeersweg links de grasdijk af en via het fietspad onder het viaduct door. Ga rechtdoor (Kaj Munkpad) en na 100 meter rechtsaf. U gaat opnieuw onder een viaduct door. Beklim de grasdijk weer en vervolg linksaf uw weg. Na 300 meter een fiets-/voetpad oversteken en via de grasdijk verder. Na 200 meter rechts grasdijk verlaten en via voetpad onder het viaduct (N201) door. Aan andere zijde de grasdijk op.

2 Schiphol

Aan uw rechterhand ziet u de Polderbaan, start- en landingsbaan alleen voor vliegverkeer uit en naar het noorden om de geluidsoverlast voor Hoofddorp te beperken. Vlak voor de opening van de baan (2003) moest een radarpost worden omgebouwd tot extra verkeersstoren, omdat de baan te ver van de hoofdverkeersstoren van Schiphol af bleek te liggen. Aan de oostkant van Vijfhuizen lopen nog veel wegen dood op de baan.

3 Haarlemmermeer

Het Haarlemmermeer werd ook wel de Waterwolf genoemd. Door het steken van turf, afkalving van het land en slechte dijken werd het meer steeds groter. Dorpen (o.a. Vijfhuizen) en schepen gingen erin ten onder. Na de inpoldering van de Beemster maakte Leeghwater in 1640

ook een plan voor het Haarlemmermeer. Vanwege kosten en weerstand (visserij, scheepvaart) kwam het er niet van. Toen in 1836 het water aan de poorten van Amsterdam en Leiden stond, vond Koning Willem I dat het zo niet langer kon. Rondom het meer werden een 60 km lange dijk en een Ringvaart aangelegd. Drie enorme stoomgemalen maalden de polder leeg.

- Na 200 meter kruist u een fiets-/voetpad. Dit in dezelfde richting vervolgen tot u de IJweg kruist en bij kunstwerk de Batterij uitkomt.

4 Floriade

Eens in de 10 jaar vindt de wereldtuinbouwtentoonstelling Floriade plaats in Nederland. In 2002 was dit in de Haarlemmermeer, vanwege het 150-jarig bestaan van de polder. Bos en plas werden omgetoverd in een landschapstuin. Als u de snelweg bent gepasseerd, ziet u rechts het ontvangstcentrum met een enorm zonnedak en links de berg Spottershill. De berg heeft dezelfde afmetingen als de piramide van Cheops. 40.000 vrachtwagens grond (afkomstig uit de polder zelf) werden hiervoor aangevoerd. Eromheen verrezen tuinen van de toekomst. De voor het evenement doorbroken Geniedijk, een werelderfgoed moest na afloop in oorspronkelijke staat worden hersteld.

Vanaf hier loopt het geel-blauw gemarkeerde Willibrorduswandelpad van de NWB (Nederlandse

Wandelsport Bond) parallel aan en deels samen met de Stelling van Amsterdam. De Stelling van Amsterdam volgt de Geniedijk. Het Willibrorduswandelpad gaat door het Haarlemmermeerse Bos (verboden voor honden van juni t/m augustus) en over het voormalig Floriadeterrein. Beide opties staan hieronder beschreven.

Alternatief via Haarlemmermeerse Bos en Floriadeterrein (700 meter langer)

- Ter hoogte van "Batterij" linksaf witte houten brug over en direct rechtsaf, Haarlemmermeerse Bos ingaan. Op kruising rechtdoor en direct daarna rechtsaf, schelpenpad op. Ongeveer 100 meter verder, voor het toiletgebouwtje, links aanhouden. Rechtdoor, parallel aan de plas het schelpenpad blijven volgen. Dit komt uit op een asfaltpad, hier linksaf en door ijzeren hek gaan. U betreedt nu het Floriade 2002 terrein. Aan het eind rechtsaf en 50 meter verder linksaf, houten knuppel-paadje opgaan. Dit blijven volgen tot u uitkomt op een asfaltpaadje, hier linksaf en uitlopen tot op een viersprong. Hier linksaf. U loopt weer langs de plas en passeert even verder een beeldengroep. Volg het pad met een bocht naar rechts en 50 meter verder linksom een waterpartij. Weer 25 meter verder rechtsaf, een onverhard breed pad ingaan. U loopt tegen de klok in om een vijver heen, blijf het onverharde pad volgen tot u een breed asfaltpad kruist. Recht oversteken en op splitsing het pad links omhoog volgen.

- Dit maakt in de klim een haarspeldbocht. Boven gekomen loopt u langs een balustrade. Rechtdoor, dalende weg die zich bij breder asfaltpad voegt. In dezelfde richting blijven lopen. Na 250 meter op viersprong linksaf viaduct over provinciale weg (N205) heen gaan en de "Groen Weelde" inlopen. Eerste pad rechtsaf. Na 200 meter linksaf brug overgaan en bij gebouw naar rechts pad volgen (links zicht op 'Spottershill'). U komt over 2 dammetjes. Op viersprong de brug rechts laten liggen en rechtdoor een onverhard dijkje opgaan. U passeert een hek. Loop steeds rechtdoor tot informatiebord. Hier rechtsaf voetgangersbrug over en dijk op, linksaf. U vervolgt de route verder vanaf *.

Hoofdroute via Geniedijk

- Ga de trap op naar het kunstwerk. Vervolg uw weg over de grasdijk tot bij de hoogspanningskabels. Via fietspad de tuibrug oversteken. U komt langs het Floriadeterrein. Na een fietsbruggetje/viaduct daalt het fietspad af, maar

- *u vervolgt uw weg over de grasdijk (Geniedijk) tot u uitkomt bij de Spieringweg. Deze oversteken en het fietspad aan de overzijde nemen. U passeert Fort bij Vijfhuizen aan uw linkerhand.

5 Fort bij Vijfhuizen

Het oudste voltooid fort van de Stelling van Amsterdam. Het heeft een dubbele gracht en de enige overgebleven metalen genieloods (uit 1897). De loods was demontabel in geval van een aanval en werd

gebruikt voor de opslag van kanonnen. Iets verderop liggen 2 betonnen voorstellingen met opstelplaatsen voor geschut en scherfvrije schuilplaatsen. Ze zijn aangelegd tussen 1917-1919 en daarmee de oudste militaire verdedigingswerken van versterkt beton ter wereld. Tegenwoordig is fort Vijfhuizen een kunstfort met restaurant. Om de restauratie van het fort te financieren mochten 18 houten woningen worden gebouwd. Het fortterrein is open op di t/m zo van 13-17 uur. Openingstijden tentoonstellingen/genieloods zie www.kunstfort.nl

Aan het einde komt u uit bij de ringvaart. Hier rechtsaf bij Y-70546 en de weg langs het water 600 meter volgen tot de groene ophaalbrug. Linksaf de ophaalbrug overgaan.

Direct na de brug linksaf, Emeltpad, fietspad langs de Ringvaart. U verlaat hier het streekpad de Stelling van Amsterdam en volgt vanaf hier het geel-blauw gemarkeerde Willibrorduswandelpad. Waar het fietspad een bocht naar rechts maakt, gaat u linksaf het voetpad op en blijft de Ringvaart volgen. U passeert een klaphek. Na 800 meter maakt het voetpad een bocht naar rechts en komt uit bij een klaphek. Dit passeren en daarna linksaf over een fietsbrug. Meteen bij Y-68787/001 weer linksaf. Voorbij skatebaan eerste pad links en dit blijven volgen tot restaurant 'De Molenplas'. Na het restaurant rechtdoor over grasveld direct langs de waterkant tot u na 500 meter op een verhard fietspad uitkomt.

Hier linksaf, parallel aan een plas. Bij 2 bankjes (en fietsknooppunt 53) links aanhouden, Hommeldijk. Fietspad voor de molen langs blijven volgen, even verder loopt u weer langs de Ringvaart. Brug links negeren.

6 Cruquiusmuseum en theehuis

Van okt t/m mrt gaat u voor een bezoek aan het Cruquiusmuseum en/of theehuis de brug over en rechtsaf. Na 500 meter theehuis en museum. Van apr t/m sep vaart er een pontje vanaf de Zuid-Schalkwijkerweg (verderop aan route). Het pontje vaart van 10-18 uur, is gratis (fooi wordt op prijs gesteld). Het prachtige Cruquiusgemeal was één van de 3 gemalen die de Haarlemmermeerpolder leegpompten en droog hielden. Het is nu ingericht als museum, zie ook www.museumdecruquius.nl. Het museum is open van ma t/m vr van 10-17 uur (nov t/m feb gesloten) en za/zo 11-17 (hele jaar).

Fietspad volgen. Dit daalt even verderop af van dijk en komt 200 meter verder uit op de Zuid-Schalkwijkerweg. Ga rechtsaf en na circa 250 meter linksaf, het Jaagpad op. Dit maakt een bocht naar rechts en loopt daarna langs de oever van het Spaarne. Dit pad circa 2 km volgen en diverse bruggetjes passeren. Ga onder een verkeersweg door en langs een molen. Pal voor u op een asfaltweg uitkomt, gaat u linksaf, een smal voetpaadje op tussen een sloot en woonboten. Dit komt even verder uit bij het Spaarne. U passeert een klaphekje en op de asfaltweg linksaf (Noord Schalkwijkerweg). Na circa 1 km op kruising met verkeerslichten rechtdoor, blijf het Spaarne volgen.

Na 700 meter linksaf via de Lange Brug het Spaarne oversteken. Bij verkeerslichten rechtdoor, Kampersingel. Na circa 300 meter bij de volgende brug rechtsaf. Over de brug linksaf, Gasthuisvest. Eerste zijstraat rechtsaf, Groot Heiligland. Op kruising met gedempte Oude Gracht rechtdoor Schagchelstraat. Schagchelstraat gaat over in Warmoesstraat. Aan het eind linksaf en direct rechtsaf, Lepelstraat, langs achterzijde St. Bavokerk. Linksaf de Grote Markt oversteken.

7 Binnenstad Haarlem

Haarlem ontstond op een oude strandwal. Door deze strandwal kon de St. Bavo gebouwd worden zonder een enkele heipaal. Op de plaats waar nu het stadhuis staat, stond het jachtslot van de Graven van Holland. Het gebouw met de trapgevels (Grote Markt 18) is de voormalige vleeshal. Haarlem kende grote bloeiperiodes door de lakennijverheid, scheepsbouw en de bierbrouwerij, maar ook dieptepunten: de belegering door de Spanjaarden, godsdiensttwisten en het faillissement van de stad.

Voor het Stadhuis rechtsaf, Barteljorisstraat. Steeds rechtdoor, de Barteljorisstraat gaat over in Kruisstraat. U kruist de Nieuwe Gracht en volgt nu de Kruisweg. U komt uit op het Stationsplein van Haarlem.